JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MICHAEL B. ELMER
17 päivänä heinäkuuta 1997 *

1. Hessisches Finanzgericht pyytää esillä olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuinta tulkitsemaan maidon lisämaksua koskevien yhteisön oikeuden säännösten käsitettä "perittävä lisämaksu" (jäljempänä lisämaksu) sekä yhteisöjen tuomioistuimen kantaa siitä, milloin tämä lisämaksu erääntyy maksettavaksi.

Asian tosiseikat

2. Hartmut Simon on maidontuottaja. Hallinnollisessa tarkastuksessa ilmeni, että hän oli toimittanut ostajalleen 12 kuukauden ajanjakson (1988/1989) aikana 14 619 kilogrammaa enemmän maitoa kuin mitä hänellä oli oikeus toimittaa ilman lisämaksua. Tämä ylitys ei ilmennyt ostajan alkuperäisistä ilmoituksista. Toimivaltaiset tulliviranomaiset vahvistivat 12.11.1993 tekemällään päätöksellä lisämaksun määräksi 9 709,94 Saksan markkaa (DEM), ja Simon maksoi tämän määrän 20.12.1993.

3. Toimivaltaiset viranomaiset vaativat 21.6.1994 tekemällään päätöksellä 4 274,63 DEM korkoja jäljempänä mainittavien maitoalan yhteistä markkinajärjestelyä koskevien säännösten perusteella sen vuoksi, että edellä mainitun lisämaksun suorittaminen oli viivästynyt, ja viranomaiset laskivat korot 1.7.1989 alkaen ja sovelsivat Saksan voimassa olevaa korkokantaa, joka oli tuolloin Deutsche Bundesbankin diskonttokorko kolmella prosentilla korotettuna.

Asiaa koskevat yhteisön oikeussäännöt

4. Neuvoston 27.6.1968 antamassa asetuksessa N:o 804/68 [1] (jäljempänä perusasetus) säädetään maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä. Asetuksen 5 c artikla kuuluu seuraavasti:

"1. Viiden peräkkäisen 12 kuukauden ajanjaksoksi, joka alkaa 1.4.1984, otetaan käyttöön lisämaksu, jonka lehmänmaidon tuottajat tai ostajat maksavat. — —

* Alkuperäinen kieli: tanska.

1 — Maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annettu neuvoston asetus N:o 804/68 (EYVL L 148, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 31.3.1984 annetulla neuvoston asetuksella N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10).

Lisämaksujärjestelmä otetaan käyttöön kaikkialla jäsenvaltion alueella soveltaen jompaa kumpaa seuraavista menettelyistä:

Menettely A

— lisämaksu peritään jokaiselta maidontuottajalta maidosta ja/tai maitoa vastaavasta tuotteesta, jotka tuottaja on toimittanut ostajalle ja jonka määrät kyseisen 12 kuukauden ajanjakson aikana ylittävät määritettävän viitemäärän.

Menettely B

— —"

Saksan liittotasavallassa lisämaksuja koskeva järjestelmä on toteutettu menettelyn A mukaisesti.

5. Neuvoston 31.3.1984 antamassa asetuksessa N:o 857/84 [2] (jäljempänä soveltamisasetus) on yleiset säännöt perusasetuksen 5 c artiklassa tarkoitetun maidon ja maitotuotteiden lisämaksun soveltamisesta. Asetuksessa on seuraavat käsiteltävän asian kannalta merkitykselliset säännökset:

"4 a artikla

— —

3 a. Lisämaksu peritään kaikista määristä, jotka ylittävät tilakohtaiset viitemäärät niiden mahdollisen tarkistuksen jälkeen.

— —

9 artikla

1. Menettelyä A sovellettaessa lisämaksu peritään vuosimaksuina. Tässä tarkoituksessa kyseisen 12 kuukauden ajanjakson päättyessä jokaisen maksuvelvollisen osalta tehdään tilitys, joka perustuu tämän vuosittaisen viitemäärän tosiasialliseen ylitykseen tämän saman ajanjakson aikana — —

2 — Asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.1985 annetulla asetuksella N:o 590/85 (EYVL L 68, s. 1), 23.5.1985 annetulla asetuksella N:o 1305/85 (EYVL L 137, s. 12) ja 16.3.1987 annetulla asetuksella N:o 774/87 (EYVL L 78, s. 3).

2. Menettelyä A sovellettaessa ostaja perii lisämaksun kultakin tuottajalta — —

10 artikla

— —

3. Lisämaksu peritään kaikista määristä, jotka ylittävät tilakohtaiset viitemäärät niiden mahdollisen tarkistuksen jälkeen." *

6. Komission 3.6.1988 antamassa asetuksessa (ETY) N:o 1546/88 [3] (jäljempänä täytäntöönpanoasetus) vahvistetaan perusasetuksen 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännökset. Täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklassa säädetään muun muassa seuraavaa:

"1. Ostajat toimittavat 45 päivän kuluessa ensimmäisen puolivuotiskauden päättymisestä toimivaltaiselle elimelle ilmoituksen, josta ilmenee

— menettelyä A sovellettaessa kunkin asianomaisen tuottajan tuottama määrä maitoa

tai maitoa vastaavaa tuotetta, joka on toimitettu ensimmäisen kauden aikana; tässä ilmoituksessa on lisäksi mainittava se prosenttiosuus, jonka tuottaja on ensimmäisen puolivuotiskauden toimitusten perusteella käyttänyt vuosittaisesta viitemäärästään,

— — —

2. Ostajat toimittavat 45 päivän kuluessa kunkin 12 kuukauden ajanjakson päättymisestä toimivaltaiselle elimelle ilmoituksen, josta ilmenee

— menettelyä A sovellettaessa erikseen kunkin asianomaisen tuottajan tuottama määrä maitoa tai maitoa vastaavaa tuotetta,

— joka on yhteensä toimitettu kyseisen 12 kuukauden ajanjakson aikana,

— joka mahdollisesti ylittää asianomaisen tuottajan vuosittaisen viitemäärän,

— —

* Tässä ja jäljempänä ratkaisuehdotuksessa esitetyt lainaukset asetuksesta on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

3 — Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 3 päivänä kesäkuuta 1988 annettu komission asetus (ETY) N:o 1546/88 (EYVL L 139, s. 12).

4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut ostajat maksavat kolmen kuukauden kuluessa kunkin 12 kuukauden ajanjakson päättymisestä toimivaltaiselle elimelle mahdollisesti perittävän lisämaksun määrän.

— —" *

Kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävä asia ja ennakkoratkaisukysymykset

7. Simon piti korkojen laskemista lainvastaisena ja saattoi asian Hessisches Finanzgerichtin käsiteltäväksi väittäen, että ainoastaan se lisämaksu, joka ilmenee ostajan laskelmista, on erääntynyt maksettavaksi maitoalan markkinointivuotta seuraavan kesäkuun 30. päivänä. Simonin mukaan tarkistuksissa todetun lisämaksun määrän voidaan katsoa erääntyneen aikaisintaan silloin, kun viranomaiset ovat vahvistaneet tämän määrän. Simon toteaa tältä osin, että Saksan oikeudessa on yleisenä periaatteena, että maksut erääntyvät vasta, kun asianomainen viranomainen on vahvistanut maksun ja kun maksuvelvollinen on saanut tästä tiedon.

8. Kyseessä oleva viranomainen katsoo sitä vastoin, että lisämaksun eräpäivä on vahvistettava yhteisön oikeuden tulkinnan perusteella ja että täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että tosiasiallisesti perittävä lisämaksu erääntyy tässä säännöksessä mainittuna ajankohtana.

9. Hessisches Finanzgericht päätti 26.3.1996 tekemällään päätöksellä lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko 3.6.1988 annetun komission asetuksen N:o 1546/88 15 artiklan 4 kohtaa tulkittava siten, että 'perittävän lisämaksun määrällä' tarkoitetaan sitä määrää, joka olisi maksettava, jos ilmoitetut tiedot, joiden perusteella lisämaksu lasketaan viitemäärien ylittyessä, vastaisivat todellisuutta ja jos näitä tietoja olisi käytetty ostajan lisämaksusta tekemän laskelman perusteena,

vai

tarkoitetaanko tällä ilmaisulla ainoastaan sitä määrää, joka saadaan niiden ostajan ilmoittamien tosiseikkojen perusteella, joita on käytetty lisämaksun määrän laskemisen perusteena, riippumatta näiden tietojen oikeellisuudesta?

* Tässä ja jäljempänä ratkaisuehdotuksessa esitetyt lainaukset asetuksesta on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

2) Jos kyseistä säännöstä on tulkittava ensin esitetyn vaihtoehdon mukaisesti, erääntyykö kyseisen lainsäädännön mukaan perittävän lisämaksun määrä kokonaisuudessaan maksettavaksi asetuksessa mainittuna päivänä (tuolloin 30.6.) siten, että silloin kun maksusta on ostajan ilmoittamien todellisuutta alhaisempien määrien vuoksi maksettu ainoastaan osa, lisämaksuvelallisen (Saksassa maidontuottaja) olisi maksettava erotukselle kansallisten säännösten mukaan korkoa kyseisen vuoden heinäkuun 1. päivästä lukien?"

Kannanotto

10. Kansallinen tuomioistuin pyrkii esittämillään kysymyksillä selvittämään, onko täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 4 kohtaa tulkittava siten, että ilmaisulla "mahdollisesti perittävä lisämaksu" tarkoitetaan menettelyä A sovellettaessa maidontuottajalta perittävää määrää, joka määritetään objektiivisesti todellisuudessa toimitettujen määrien perusteella, vai sitä määrää, joka on vahvistettu ostajan ilmoittamien määrien perusteella. Jos ilmaisulla tarkoitetaan objektiivisesti määritettävää määrää, joka tuottajan on maksettava, kansallinen tuomioistuin pyytää vastausta siihen, erääntyykö määrä täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 4 kohdassa mainittuna ajankohtana, koska tästä kysymyksestä riippuu se, mistä lähtien kansallisen lain mukaan voidaan periä korkoja.

11. Simon väittää, että täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 4 kohdassa olevalla ilmaisulla "mahdollisesti perittävä lisämaksu" tarkoitetaan ostajan ilmoitusten perusteella vahvistettua lisämaksua. Kysymys ei siten ole yhteisön oikeuden tulkinnasta, jonka ratkaiseminen kuuluu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan, ja asia on näin ollen jätettävä tutkimatta.

12. Komissio katsoo sitä vastoin, että tällä ilmaisulla on ymmärrettävä tarkoitettavan sitä lisämaksua, joka maidontuottajan on maksettava kunkin 12 kuukauden ajanjakson päätyttyä objektiivisesti arvioiden todellisuudessa toimitettujen määrien perusteella. Tämä objektiivisesti arvioitu määrä erääntyy maksettavaksi täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 4 kohdassa vahvistettuna ajankohtana eli nyt käsiteltävänä olevassa asiassa 30.6.

13. Esitettyjen kysymysten perusteella näyttää siltä, että kansallinen tuomioistuin katsoo, että kysymysten ratkaiseminen edellyttää yhteisön oikeuden tulkintaa. Tämä on myös minun kantani. Sen varmistamiseksi, että kaikkien jäsenvaltioiden maidontuottajat olisivat samassa asemassa, perittävän lisämaksun määrä ja sen eräpäivä on määritettävä yhteisön oikeuden säännösten perusteella eikä kansallisen lain perusteella. Näin ollen on selvää, että yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta vastata esitettyihin kysymyksiin.

14. Perusasetuksen 5 c artiklan 1 kohdasta ilmenee, että menettelyä A sovellettaessa "lisämaksu peritään jokaiselta maidontuottajalta maidosta ja/tai maitoa vastaavasta tuotteesta, jotka tuottaja *on toimittanut ostajalle* ja jonka määrät kyseisen 12 kuukauden ajanjakson aikana ylittävät määritettävän viitemäärän". Lisämaksun laskuperuste ilmenee soveltamisasetuksen 4 a artiklan 3 a kohdasta ja 10 artiklan 3 kohdasta, joiden mukaan "lisämaksu peritään *kaikista määristä, jotka ylittävät tilakohtaiset viitemäärät* niiden mahdollisen tarkistuksen jälkeen". Saman asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "menettelyä A sovellettaessa lisämaksu peritään vuosimaksuina. Tässä tarkoituksessa kyseisen 12 kuukauden ajanjakson päättyessä jokaisen maksuvelvollisen osalta tehdään tilitys, joka *perustuu* tämän vuosittaisen viitemäärän *tosiasialliseen ylitykseen* tämän saman ajanjakson aikana". Täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 1 kohdan mukaan kunkin maidontuottajan on ilmoitettava se "määrä maitoa tai maitoa vastaavaa tuotetta, joka *on toimitettu*" jokaisen puolivuotiskauden aikana, ja 15 artiklan 2 kohdan mukaan on ilmoitettava se "määrä maitoa tai maitoa vastaavaa tuotetta, joka *on —— toimitettu*" jokaisen 12 kuukauden ajanjakson aikana. [4]

15. Mielestäni lainatut ilmaisut osoittavat, että lisämaksun laskemisessa ratkaisevat ne 12 kuukauden ajanjakson aikana todellisuudessa toimitetut maitomäärät, jotka ylittävät vahvistetun viitemäärän. Täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 4 kohdassa vahvistetaan, että ostajat maksavat tiettynä ajankohtana toimivaltaiselle elimelle kyseisen, maksettavana olevan lisämaksun määrän perittyään ensin lisämaksun tuottajalta (ks. soveltamisasetuksen 9 artiklan 2 kohta).

16. Perusasetuksen säännöksiä laadittaessa on ilmeisesti ollut taustaolettamana se, että ostajan ilmoittamat määrät ja todellisuudessa toimitetut määrät eivät poikkea toisistaan. Asetuksen säännökset soveltuvat tavanomaiseen tilanteeseen, jossa ostaja ilmoittaa todellisuudessa toimitetut määrät, minkä jälkeen näiden määrien perusteella vahvistetaan perittävä lisämaksu, joka erääntyy tämän jälkeen maksettavaksi. Tavallisessa tapauksessa ei siten ole mitenkään epäselvää, että ilmaisulla "mahdollisesti perittävä lisämaksu" tarkoitetaan sitä määrää, joka määritetään objektiivisesti tuottajien toimittamien määrien perusteella.

17. Mielestäni se, että myöhemmin ilmenee, että todellisuudessa toimitettu määrä poikkeaa ostajan alkuperäisestä ilmoituksesta, ei vaikuta ilmaisulle "mahdollisesti perittävä lisämaksu" annettavaan tulkintaan. Lisämaksun ja näin ollen myös perittävän määrän yksinomaisena laskuperusteena on edelleen todellisuudessa toimitettu määrä. Kyseisissä säännöksissä ei ole mitään sellaista, minkä perusteella voitaisiin katsoa, että ostajan toimivaltaiselle viranomaiselle antamat virheelliset tiedot vaikuttaisivat siihen perittävään

4 — Kursivointi tässä.

määrään, joka on maksettava vahvistettuna ajankohtana.

18. Voitaisiin väittää, ettei ole maidontuottajan syytä, että toimivaltainen viranomainen on saanut virheellistä tietoa toimitetuista määristä, ja pitää tätä pikemminkin ostajan syynä. Maidontuottajalla itsellään on kuitenkin ollut mahdollisuus ja hyvä syy valvoa, miten paljon maitoa hän on toimittanut ostajalle, ja siten olla selvillä siitä, missä määrin vahvistettu viitemäärä on ylitetty. Maidontuottajalla on luonnollisesti intressi paitsi valvoa, että hänelle maksetaan toimitetuista maitomääristä, myös varautua päinvastaiseen tilanteeseen kuin nyt esillä olevassa asiassa eli tilanteeseen, jossa ostajan ilmoituksessa todetaan toimitetut maitomäärät todellista suuremmiksi siten, että tuottaja joutuu maksamaan liian korkean lisämaksun.

19. Perittävä määrä maksetaan täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 4 kohdan mukaan toimivaltaiselle elimelle kolmen kuukauden kuluessa kunkin 12 kuukauden ajanjakson päättymisestä. Nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevana ajankohtana kukin 12 kuukauden ajanjakso päättyi 31.3., joten perittävä määrä oli maksettava viimeistään 30.6. Tässä säännöksessä vahvistetaan näin ollen se, milloin objektiivisesti maksettavaksi määräytyvä määrä *on maksettava*, eli se, milloin tämä määrä erääntyy maksettavaksi. Jos määrää ei makseta ajoissa, voidaan periä korkoa.

20. Lisäksi on todettava, että ainoastaan oletettaessa, että juuri objektiivisesti maksettavaksi määräytyvä määrä erääntyy 15 artiklan 4 kohdasta ilmenevänä ajankohtana, voidaan varmistaa kaikkien maidontuottajien yhdenvertainen kohtelu. Muussa tapauksessa maidontuottaja, jolta ostaja on perinyt liian alhaisen lisämaksun tai ei ole perinyt lisämaksua lainkaan, asetettaisiin siihen asti, kun alun perin vahvistetun määrän ja objektiivisesti maksettavaksi tulevan määrän välinen erotus peritään (käsiteltävänä olevassa asiassa yli neljän vuoden ajan), parempaan asemaan kuin sellaiset maidontuottajat, joilta maitoa ostaneet ovat ilmoittaneet toimivaltaisille viranomaisille alun perin oikeat toimitetut määrät ja perineet siten oikean lisämaksun.

21. Yhteisöjen tuomioistuin on jo aikaisemmin ottanut kantaa vastaavaan kysymykseen. Kyseinen asia koski lisämaksua, joka maidontuottajan oli maksettava, koska hänen viitemääräänsä oli alennettu taannehtivasti. Viitemäärä oli vahvistettu liian korkeaksi ostajan toiminnan vuoksi virheellisen laskelman perusteella. Yhteisöjen tuomioistuin totesi 14.7.1994 antamassaan tuomiossa [5] seuraavaa:

» —— tuottaja vastaa maksettavaksi erääntyneen erotuksen maksamisesta, jos lisämak-

5 — Asia C-352/92, Milchwerke Köln v. Wuppertal, tuomio 14.7.1994 (Kok. 1994, s. I-3385, 18—20 kohta).

suna maksettu määrä on alempi kuin tosiasiallisesti suoritettavana oleva määrä.

Esitettyjen väitteiden mukaan pitäisi olla mahdollista poiketa tästä järjestelmästä, jos ostaja on tehnyt virheitä alun perin jaettuja viitemääriä laskiessaan.

Tällaista ratkaisua ei voida hyväksyä."

22. Edellä esitetyn perusteella katson, että esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että täytäntöönpanoasetuksen 15 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että ilmaisulla "mahdollisesti perittävä lisämaksu" tarkoitetaan menettelyä A sovellettaessa sitä lisämaksua, joka peritään maidontuottajalta kunkin 12 kuukauden ajanjakson päättyessä ja jonka suuruus määritetään objektiivisesti tämän ajanjakson aikana tosiasiallisesti toimitettujen, tilakohtaiset viitemäärät ylittävien määrien perusteella, ja että tämä lisämaksu erääntyy kyseisessä säännöksessä mainittuna päivämääränä.

Ratkaisuehdotus

23. Tämän vuoksi ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa esitettyihin kysymyksiin seuraavasti:

Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 3 päivänä kesäkuuta 1988 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1546/88 15 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että ilmaisulla "mahdollisesti perittävä lisämaksu" tarkoitetaan menettelyä A sovellettaessa sitä lisämaksua, joka peritään maidontuottajalta kunkin 12 kuukauden ajanjakson päättyessä ja jonka suuruus määritetään objektiivisesti tämän ajanjakson aikana tosiasiallisesti toimitettujen, tilakohtaiset viitemäärät ylittävien määrien perusteella. Tämä lisämaksu erääntyy kyseisessä säännöksessä mainittuna päivämääränä.